

педагога, до якого входять мотиваційно-ціннісний, емоційно-комунікативний, організаційно-регулятивний та рефлексивно-оцінювальний компоненти [5].

Отже, нова українська школа потребує впевненого, активного, оптимістичного, з адекватною самооцінкою, позитивною я-концепцією, емпатійного, педагога-фасилітатора. Саме такий підхід дозволяє якнайповніше забезпечувати особистісно-професійний розвиток кожного майбутнього педагога.

Література

1. Калашнікова С.А. Освітня парадигма професіоналізації управління на засадах лідерства : монографія. Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 380 с.
2. Мараховська Н.В. Педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів у процесі навчання дисциплін гуманітарного циклу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Харків, 2009. 22 с.
3. [Нова українська школа – концептуальні засади реформування середньої школи](#) / За заг. ред. М. Грищенко / Гриневич, Калашнікова, Елькін та ін. К. 2016.
4. Радчук Г. К. Проблема становлення суб'єктності студентів у процесі вищої професійної освіти / Професійна компетентність учителя Нової української школи: формування, розвиток та удосконалення : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (22 травня 2020 року, м. Тернопіль). Тернопіль : ТНПУ. С. 147 – 150.
5. Радчук Г. К., Логвись О. Я. Лідерські якості в цілісній структурі особистості педагога / Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки» 3. 2021. С. 93 – 100.

Локшина О. І.,

доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
завідувач відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України
olena.lokshyna@gmail.com

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ В ОСВІТУ ЄС В УМОВАХ ВІЙНИ: КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ

Повномасштабна війна рф проти України, розпочата 24 лютого 2022 року, сколихнула увесь цивілізований світ. ЄС продемонстрував рішучу підтримку України. Зокрема, були затверджені такі документи:

- Спільна заява Ради ЄС від 24 лютого 2022 року, в якій засуджувалася військова агресія росії проти України (European Council, 2022b);
- «Імплементативне рішення» Ради ЄС від 4 березня 2022 року, що впроваджує тимчасовий захист громадян України, які проживають в Україні та були переміщені, починаючи з 24 лютого 2022 року в результаті військового вторгнення російських збройних сил. Метою тимчасового захисту є надання притулку переміщеним особам в країнах ЄС та дозволу користуватися узгодженими правами, які охоплюють місце проживання, доступ до ринку праці та житла, медичну допомогу, доступ до освіти для дітей і молоді (European Council, 2022a).

З метою інтеграції українських дітей і молоді в системи освіти держав-членів ЄС оприлюднив:

– Повідомлення Європейської Комісії «Вітаємо тих, хто тікає від війни в Україні: готовність Європи задовольнити потреби» від 23 березня 2022 року з окресленням заходів підтримки держав-членів ЄС щодо прийому біженців. Особливу увагу приділено питанню організації освіти, оскільки більшість українських дітей, які разом з матерями отримали притулок в країнах Європи, – це діти шкільного віку. Пріоритетом у документі визначено їхню інтеграцію до систем освіти країн ЄС, а також мобілізацію вчителів – як місцевих, так і тих, хто тікає від війни (European Commission, 2022a);

– Документ Європейської Комісії «Політичні рекомендації щодо підтримки включення українських біженців до освіти» від 31 березня 2022 року, в якому запропоновано комплексний підхід інтеграції українських дітей-біженців до систем освіти держав-членів, що охоплює три виміри: навчальні, соціальні та емоційні потреби (European Commission, 2022b);

– Робочий документ Європейської Комісії «Підтримка включення дітей-переселенців з України до освіти: міркування, ключові принципи та практики на 2022/2023 навчальний рік» від 30 червня 2022 року, в якому консолідовано колективний досвід країн ЄС з інтеграції українських дітей у 2021/2022 н.р. та запропоновано орієнтири такої інтеграції на новий 2022/2023 н.р. (European Commission, 2022c).

Ґрунтуючись на потребах українських дітей та враховуючи можливості освітніх систем держав-членів, ЄС запропоновано цілісну модель інтеграції українських дітей-біженців в освітній процес, яка охоплює такі принципи:

– забезпечення навчальних потреб (вивчення мови викладання, надолуження пропущеного, адаптація до нової системи освіти);

– забезпечення соціальних потреб (спілкування з іншими, у тому числі небіженцями, відчуття приналежності і зв'язки, розвиток особистої ідентичності);

– забезпечення емоційних потреб (відчуття безпеки, подолання розлуки/втрати/травми, відновлення самосвідомості, самоконтролю та навичок міжособистісного спілкування) (European Commission, 2022b).

Отже, ЄС за підтримки держав-членів реалізує цілеспрямовану та комплексну діяльність з інтеграції українських дітей і молоді в освіту Європейської спільноти. Ключові принципи формують цілісну модель інтеграції, яка забезпечує підготовку закладів освіти до інтеграції українських дітей-біженців в аспекті розширення потужностей інфраструктури, підготовку педагогічного персоналу включно із залученням українських вчителів і вихователів, психосоціальну підтримку дітей та сімей, диверсифікацію підходів та інструментів навчання (у тому числі запровадження «змішаного» формату навчання) у синергії зі збереженням української мови та культури.

Література

1. European Council. (2022a). Council implementing decision (EU) 2022/382 of 4 march 2022 establishing the existence of a mass influx of displaced persons from Ukraine within the meaning of article 5 of directive 2001/55/ec, and having the effect of introducing temporary protection. *OJ, L 71, 1–6.* URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2022.071.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2022%3A071%3ATOC>

2. European Council. (2022b). *Joint statement by the members of the European Council*. The official website of the Council of the EU and the European Council. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/02/24/joint-statement-by-the-members-of-the-european-council-24-02-2022/>

3. European Commission. (2022a). *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Welcoming those fleeing war in Ukraine: Readyng Europe to meet the needs*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52022DC0131>

4. European Commission. (2022b). *Policy guidance on supporting inclusion of Ukrainian refugees in education*. URL: https://www.schooleducationgateway.eu/downloads/files/news/Policy_guidance_Ukraine_schools.pdf

5. European Commission. (2022c). *Supporting the inclusion of displaced children from Ukraine in education: Considerations, key principles and practices for the school year 2022-2023*. URL: <https://www.schooleducationgateway.eu/downloads/files/SWD-2022-185-inclusion-displaced-children-Ukraine-in-education.pdf>

Магера Т.В.,

методист, в.о. заступника директора
з науково-педагогічної та виховної роботи ТОКІППО
t.mahera@ippo.edu.te.ua

РОБОТА З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ (НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ОКІППО)

Вимушене переселення внутрішнього характеру спричиняє незворотні процеси у житті людини, руйнує соціальні зв'язки, порушує права людини та сприяє виникненню стресових розладів. А також впливає на стосунки з оточенням, як близьким, так і новим, порушує його психосоціальне функціонування, викликає різноманітні форми порушення адаптації [2]. Саме тому питання роботи з внутрішньо переміщеними особами в умовах воєнного стану є надзвичайно актуальним та потребує вирішення.

З метою соціальної адаптації та подальшої інтеграції внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти з перших днів воєнної агресії зосередив увагу на наданні посильної допомоги особам, які прибули на Тернопілля із зони бойових дій. Першочерговими завданнями при роботі з ВПО, які проживали та проживають у гуртожитку інституту, є створення сприятливих умов для соціальної адаптації та подальшої інтеграції ВПО у нове середовище. На базі інституту створено координаційну групу із числа працівників інституту з метою надання невідкладної допомоги та приміщень для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб (відповідно до наказу Тернопільського ОКІППО від 25 лютого 2022 року № 21-ОД «Про організацію роботи з надання невідкладної допомоги внутрішньо переміщеним особам, які тимчасово проживають у гуртожитку Тернопільського ОКІППО»).

У Тернопільському ОКІППО було здійснено ряд заходів щодо адаптації ВПО з метою подолання психологічного стресу, викликаного фактом переміщення до нового місця проживання, отримання інформації щодо наявності ресурсів, які необхідні для підтримання «життєдіяльності» (умови